

Conf.Ing. Sylviu Comănescu, HonEFIAF

În ultimul timp, nenumărați corespondenți ne-au solicitat relații în legătură cu diverse publicații fotografice de la noi din țară, astfel că acum, când se împlinesc 30 de ani de la apariția primei lucrări fotografice ("Fotografia și Cinematografia în culori" de Ing. A.Bielusici, ne-am gândit să publicăm lista completă a acestor apariții.

Din punct de vedere statistic, au apărut, în medie pe an, peste 26 de volume, ceea ce trebuie să remarcăm, comparativ cu alte specialități, este multumitor. În schimb, tirajele, în care s-au publicat, au fost cu totul insuficiente, fiindcă la apariția multor lucrări, succesul de librărie a fost atât de mare, încât lucrările s-au epuizat în mai puțin de 3 săptămâni. Fără a face o analiză a aparițiilor, de asemenea trebuie remarcat că nu toate lucrările au fost de valoare corespunzătoare, unele dintre ele fiind atât de slabe încât includerea în prezenta listă s-a făcut numai pentru a oferi cititorilor o imagine completă a câmpului editorial și de a-i feri, acolo unde a fost cazul, de nocivitatea unor lucrări. Apariția lor a fost semnalată cititorilor în publicația noastră; recordul maxim al acestor publicații îl dețin lucrările "elaborate" de D.Codăuș. Din nefericire, mai sînt și altele. Sper că pe viitor, editurile nu vor mai edita asemenea "perle" ale literaturii fotografice, care nu fac altceva decît să o compromită.

Deși fotografia este unanim recunoscută ca artă, încă nu a apărut nici un album de autor. Oare nici un artist fotograf ale cărui lucrări au făcut de mai multe ori ocolul pămîntului, transmitînd mesajul de prietenie al poporului țării noastre, nu este apt pentru un asemenea album? Noi credem că cel puțin 10 artiști sînt în situația de a avea un asemenea album. Să sperăm că viitorul apropiat ne va da această satisfacție. Cerem scuze dacă lista de lucrări alăturată conține și unele neîmpliniri, mulțumind anticipat pentru semnalaarea lor.

* * *

Închideți la valoarea reală pentru fotografiat.

O altă cauză, care apare la vechile aparate cu perdea și cu gamă dublă de viteze lente, tip Leica sau Zorki, este selectorul de viteze lente, care a fost uitat pe 1/4 sau 1/8 și în timpul fotografierii sînteți nevoiți să folosiți, datorită luminii, viteze de 1/20 sau 1/30, atunci automat aparatul lucrează pe viteze lente 1/4 sau 1/8.

- eroare de apreciere a luminii.

La diapozitive folosiți curent exponometrul.

Dacă nici unul din elementele enumerate mai sus nu a intervenit, verificați la un specialist vitezele obturatorului.

17. Subexpunere apreciabilă

Zonele de umbră sînt mult mai întinse, lipsite de detalii, culorile sînt gri sau au dominante diverse.

- Aveți un aparat care nu măsoară "prin obiectiv" și ați uitat să țineți seama de un filtru folosit, de un inel prelungitor sau de dublorul de focală pe care l-ați folosit.

- Cu un blitz fără computer sau

* Bielusici Anton Ing.

Fotografia și cinematografia în culori. 1953
Editura Energetică de Stat, București (lito)

* Ekelcik E.

Măiestria plastică în fotografie (traducere).
1953, Institutul de Artă Cinematografică,
București (curs lito)

* Negreja Traian ing.

Povestea fotografiei. 1953. Colecția SRSC, București

* Iacovlev Iuri

Fotografia aplicată (traducere), 1954, Ed.Tehnică, Buc.

* Iofis E.

Manual practic de fotografie (traducere), 1955,
Editura Tehnică, București

* Stapf H.

Practica fotografică (traducere), 1958, Ed.Tehnică, Buc.

* Goldhear D.

Microfotografia, 1959, Editura Tehnică, București

* Manolescu D. și
Niculescu Gh.

Tînrul fotograf, 1961, Editura Tehnică, București

* Simonov A.G.

Fotografia la lumina artificială (traducere),
1961, Editura Tehnică, București

* Diko și Iofis E.

Tehnica și arta fotografică (traducere), 1961,
Editura Tehnică, București

* Dieu Al.

Manualul fotografului amator, 1961, Ed.Stiințifică, Buc.

* **Colecția "Foto"**
Siliștrianu C. ing.
Stelaci A. ing.
Comănescu S. ing.
Constantinescu S. dr.
Comănescu S. ing.
Siliștrianu C. ing.

(broșuri) Editura Tehnică, București
Timpul de expunere în fotografie, 1961
Laboratorul fotografului amator, 1962
Evitarea greșelilor în fotografie, 1962
Peisajul în fotografie, 1962
Evitarea greșelilor în laboratorul fotografic, 1963
Punerea la punct în fotografie, 1964

* Nicolae M.

Fizico-chimia proceselor fotografice, 1964
Editura Academiei, București

* **Arta fotografică în România** (album), Editura Meridiane, vol.I/1964;
Editate de AAF: vol.II/1969, vol.III/1971 și vol.IV/1975

* Nicolae Marieta

Chimia proceselor fotografice. Manual pentru școli
tehnice de maiștri, 1965, Ed.Didactică și Pedagogică,
București

* Bielusici A. ing.

Fotografia în culori, 1965, Editura Stiințifică, București

* * *

Agenda fotografului ARFO, 1965, Editura M.I.C.

* Iarovici E.

Fotocompoziția, 1966, Ed.Meridiane, București

* * *

Rețete ORWO (traducere), 1966, I.D.T. București (lito)

* Feininger A.

Fotograf creator (traducere), 1967, Ed.Meridiane, Buc.

* * *

Porți deschise spre Tehnică, Știință și Artă, 1968
Ed.Politică, București

* * * * *

* **Colecția "Foto-Film"**
Nr. 1 Comănescu S. ing
și Iarovici E.
Nr. 2 Stelaci A. ing.
Nr. 3 Bubulac A. ing.
Nr. 4 Tepordei V. ing.

Editura Tehnică, București
ABC-ul fotografului amator, 1968

Nr. 5 Tănăsescu L. ing.
Nr. 6 Comănescu S. ing.
Nr. 7 Boicescu S.
Nr.10 Iarovici E.
Nr.11 Tomescu N. ing.
Nr.15 Iarovici E.
Nr.16-17 Tănăsescu L. ing.
și Morozan D. ing.

Fotografia color pentru amatori, 1968
Laboratorul fotoamatorului: dotare și amenajare, 1968
**Laboratorul fotoamatorului: Materialele fotosensibile
alb-negru și prelucrarea lor**, 1969
Construcții pentru fotoamatori, 1969
Cum alegem aparatul fotografic, 1969
Fotografierea la mică distanță și macrofotografia, 1969
Farmecul luminii, Partea I, 1970
Redarea mișcării în fotografie, 1971
Farmecul luminii. Partea a II-a, 1971
Efecte și trucaje fotocinematografice, 1971

Nr.18 Iarovici E.
Nr.19 Tomescu N. ing.
Nr.20 Comănescu S. ing.
Constantinescu A
Nr.21 Sütterlin K.
Nr.22-23 Pivniceru C. ing.
și Mioc M.
Nr.28-29 Răduleț T. ing.

Portretul modern, 1972
Estetica imaginii fotografice, 1972
Fotografierea în relief, 1973

Rețetă: cînd și cum (traducere), 1974
Rețetar pentru laboratorul foto-film, 1974

Optica foto-cinematografică, 1977

- Nr.30-31 Comăneacu S. ing. **Procesul pozitiv**, 1978
 Nr.32 Gheorghe Radu **Conserarea și regenerarea dia-fotofilmei**, 1981
 Rodica Radu
 Nr.33-34 D.Moroza **Realizarea și exploatarea diapozitivelor**, 1980
 Fl.Mihăilescu
 Nr.35-36 Gh.Mohan **Fotografierea la microscop**, 1982
 Nr.38 Nic. Hanu **Fotografia și fotoaparatele Orizont**, 1983
- * * * * *
- * Achiței Gh., Agarici P., **Audiovizual și diaporama**, București, 1983
 Dimitriu M., Iarovici E.,
 Orădan A.
- * Comăneacu S. ing. **Drumetind cu aparatul fotografic**, 1969,
 Ed. CNEFS, București
- * Valneacu P. **Învățați să fotografiați**, 1969, Ed.Didactică
 și Pedagogică, București
- * Ondrejczik C., Goldhaar I., **Aplicații ale fotografiei în știință și tehnică**,
 Petculescu A. 1970, Editura Tehnică, București
- * Gernaheim H. **Fotografia artistică - tendințe estetice 1839-1970**
 (traducere), 1970, Ed.Meridiane, București
- * Comăneacu S., ing. și **Az Amatorteny Képez ABECE-je**, 1971,
 Iarovici E. Editura Tehnică, București
- * Plvniceru C., ing. **Bazele proceselor fotografice**, 1971. Curs prescurtat
 (lito). Editat de I.A.T.C., București
- * Iarovici E. **Fotografia - Limbaj specific**, 1971, Ed.Meridiane, Buc.
- * * *
- * Mircea Novac **Elevi fotografi**, 1972. Editat de AAF București
- * Alexandrescu N., **Tehnică fotografierii și aparatul de filmare**, 1973
 Petculescu A. ing, Popescu V. Ed. Didactică și Pedagogică, București
- * Negrescu N., ing. **Fotografia pentru toți**, 1974, Ed.Litera, București
- * * *
- * Gareis și Scheerer **Hârtie fotografică ARFO**, 1975, Ed. M.I.Ch., București
- * Reinhard Vogel **Fotografia în culori (traducere)**, 1976, Ed.Tehnică, Buc.
- * Codăuș D. **Expunerea corectă (traducere)**, 1977, Ed.Tehnică, Buc.
- * * *
- * Iarovici E. **Laboratorul Foto-Film**, 1977, Ed. Creangă, București
- * * *
- * Iarovici E. **Album de artă fotografică al elevilor**, 1977,
 Editat de AAF București
- * Codăuș D. **Măiestria în fotografie**, 1977, Ed. Tehnică, București
- * Găpel N. **Pasiunea mea, fotografia**, 1978, Ed. Ceres, București
- * Aburel V.V., Cristescu E. **Developarea (traducere)**, 1978, Ed. Tehnică București
- * Constantinescu D.T. **Fotografia Medicală**, 1978, Ed:Medicală, București
- * Cristea E., Iarovici E. **Fotografia mijloc de cunoaștere**, 1980, Ed:Științifică
 și Enciclopedică, București
- * Gheție I. **Munții și fotografia**, 1980, Ed.Tehnică, București.
- * Dodoc P. **Electronica în fotografie**, 1982, Ed.Tehnică, București
- * Dodoc P. **Teorie și construcția sistemelor optice**, 1983,
 Editura Tehnică, București
- * * *
- PERIODICE**
- * * * **Tehnică fotografică (documentare selectivă)**, 1971-1973,
 (18 numere). Editat de IDT-INID - București
- * * * **Fotografia (caiet selectiv)** 1968-1974 (aprilie) (56
 numere). Editat de INID și AAF București
- * * * **Fotografia (buletin intern)** din 1974 (mai-iunie) și pînă
 în prezent, cîte 6 numere anual. Editat de AAF Buc.
- * * *

funcționind manual, ați făcut mai multe
 fotografii decît ar fi permis bateriile sau
 acumulatorii acestuia. Blitz-ul continuă să
 funcționeze și adesea, lampa martor să se
 aprindă., dar lumina dată este mult mai
 slabă. Este un fenomen frecvent. Schimbați
 bateriile blitz-ului sau reîncărcați
 acumulatorii înainte să stricați un film.
 Citiți cu atenție prospectul blitz-ului.

- Poate fi vorba de o reglare
 defectuoasă a diafragmei. Citiți prospectul
 blitz-ului referitor la numărul director
 (puterea blitz-ului).

- Adesea este de vină filmul. Un film
 expirat pierde repede din sensibilitate la
 anumite mărci. Pe de altă parte, păstrarea
 filmelor se face în mediu răcoros și uscat,
 căci emulsiile îmbătrînesc repede la
 căldură și umiditate.

18. Dominanță albăstruie
 - Dacă este un albastru puternic și se
 întinde pe tot filmul, ați folosit, fără
 îndoială, la lumină de zi un film pentru
 lumină artificială.

În acest caz, trebuie să folosiți un
 filtru de corecție oranj, atunci cînd
 diapozitivul este balansat pentru lumină de
 interior - becuri nitrifot (500 W, 3200 K) și
 invers, cînd filmul este balansat pentru
 lumină de exterior (5500 K) și dorim să
 fotografiam în interior, folosim un filtru
 albăstrui.

- Dacă afectează numai una sau
 cîteva imagini, se poate datora
 fotografierii la răsăritul soarelui sau la
 căderea nopții.

Pentru restabilirea echilibrului
 corect, trebuie folosit un filtru roșiatic R3
 sau similar. Atenție, acesta absoarbe mult
 din lumină și deci, datorită slabei
 iluminări, trebuie folosit trepiedul.

- Zone de umbră pe înari întinderi
 albe (zăpadă, clădiri, perdele) au de
 asemenea tendința de a fi albastre destul
 de intens. Pentru a corecta acest efect,
 folosim filtre brun-portocalii, dar mai puțin
 dense.

19. Dominanță roșiatică
 - Dacă este puternică, pe punctul de
 a transforma toate culorile în tonalități de
 gri-portocaliu, ați folosit probabil un film
 de lumină de zi la lumină artificială. În
 acest caz, este necesar să folosim un filtru
 albăstrui.

- Dacă nu afectează decît una sau
 două imagini, ea poate fi datorată unei
 fotografieri înainte de răsăritul soarelui
 sau înainte de apus. Este interesant de
 folosit un filtru ușor albăstrui, pentru a
 "răci" ușor culorile fără a denatura
 ambianța generală.

20. Dominanță verde
 Este mai rară decît precedentele: în
 pădure, sub pomi înverziti, cer de un
 portocaliu foarte intens.

Se poate încerca folosirea unui filtru
 roșiatic, pentru a o combate.

21. Alte dominante
 Dominantele cele mai diferite pot să
 apară dacă ați uitat un filtru colorat pe
 obiectiv (pentru fotografii alb-negru).
 Dominanta este întotdeauna atît de
 puternică, încît nu are remediu.

Incidentul este foarte rar cu
 aparatele reflex monoobiectiv, deoarece se
 observă ușor eroarea în vizor.

Dar cu aparate nereflex, se poate
 întâmpla fotografiilor distrați.

22. Reflexe interne
 O sursă luminoasă (lampadar
 puternic, soare) situată în câmpul
 obiectivului poate provoca apariția de pate
 luminoase secundare, care pot trece
 neobservate chiar și cu aparat reflex.

Această sursă luminoasă provoacă reflexe interne pe suprafețele aer/sticlă ale obiectivului și pețele, care rezultă pe film, formează urme clare, imagini secundare ale sursei luminoase sau diafragmei care sînt, evident, fără remediu.

Acest inconvenient era frecvent mai ales la vechile obiective netratate. Tratamentele multi-strat a obiectivelor moderne elimină în mare măsură aceste inconveniente, dar la obiectivele superangulare, numărul mare de lentile favorizează acest lucru.

Dacă doriți să fotografiați o imagine cu soarele în cadru, încercați mai multe obiective (dacă aveți de unde alege) pentru a minimaliza riscurile unui eșec. Nu uitați PARASOLARUL.

- Lumina blitz-ului poate, de asemenea, să se reflecte pe suprafețe strălucitoare (oglinzi, vitrine, geamuri). Dacă trebuie să fotografiați cu blitz-ul printr-o vitrină, separați blitz-ul de aparat și luminați subiectul cît mai oblic posibil, încît imaginea să nu se poată regăsi în câmpul imaginii de fotografiat.

Un filtru polarizant bine orientat poate, de asemenea, înlătura aceste reflexe.

23. Diapozitive fără contrast, terne, pale

Adesea acest defect este datorat absenței parasolarului; acesta trebuie folosit aproape în permanență, nu numai pe timp însorit, chiar dacă soarele nu apare în câmpul vizual, ci și cînd cerul este acoperit de nori, la malul mării, la munte etc. La munte sau la mare, parasolarul nu este suficient, deoarece razele ultraviolete pot să voaleze emulsia, așa încît este absolut necesar folosirea unui filtru U.V.

24. Diapozitive fără contrast, decolorate

Adesea, acest inconvenient apare la clișeele expuse timp îndelungat la proiecție sau la diapozitivele mari, la lumina soarelui, de aceea producătorii de filme-diapozitiv nu garantează niciodată stabilitatea coloranților lor.

Dacă decolorarea nu este prea avansată, faceți o copie a diapozitivului pe un film (ORWO U.K.17), corectînd după caz dominantele, folosind filtre de culoare complementară. Rezultatul nu va fi totuși perfect.

Păstrați totdeauna diapozitivele în casete și într-un loc ferit de lumină.

25. Cer prea luminos sau pămînt prea întunecos

Acesta se produce adesea dacă subiectul prezintă un contrast puternic de lumină între pămînt și cer, pe care filmul nu poate să-l înregistreze corect.

În acest caz, trebuie să alegem: dacă vrem să redăm corect solul, cerul va apărea fără nori; dacă vrem să redăm corect cerul, solul va apărea întunecat, fără detalii.

Folosind un filtru de polarizare, se poate obține diminuarea intensității luminoase a cerului, încît filmul poate să redea corect ansamblul subiectului; un filtru gri-degrade conduce la un rezultat asemănător.

26. Vignetare

Imaginea care ajunge pe film este mai mică, vignetată la colțuri, ceea ce conduce la o subexpunere totală (albastrul cerului mai întunecat la colțuri).

În principal, vignetarea poate avea două cauze:

- vignetare optică, atunci cînd obiectivul nu acoperă "suficient" câmpul.

Este frecventă la obiectivele mai vechi sau ieftine (28 mm) folosite la deschiderea maximă. Diafragma în plus cu 1-2 diafragme, efectul poate să dispară.

- Vignetarea mecanică: se produce la aparatele vechi a căror montură de obiectiv este prea mică, de ex. la Leica cu filet la teleobiective puternice sau macro-fotografie.

Remediu: reîncadrați imaginea vignetată, reproducînd-o la un raport ușor mai mare decît 1:1.

27. Diverse - Zgîrieturi

Pot avea cauze diferite, fie din timpul dezvoltării sau al manipulării ulterioare. Majoritatea zgîrieturilor, în special, pe suport, pot fi înlăturate cu o bucată curată de piele de căprioară îmbibată cu alcool sau tetracoloră de carbon.

- Zgîrieturile pe emulsie sînt iremediabile.

28. Urme de degete

Acestea dispar ușor, procedînd ca la punctul anterior.

29. Reticulații

Provin ca urmare a schimbării bruște de temperatură în cursul dezvoltării. Nu are remediu.

* * *

NIKON F-3 PENTRU AMATORI SAU PROFESIONISTI

Mugur Serbănescu

În timp ce avalanșa aparatelor de fotografiat japoneze, cu expunere automată, continuă să concureze cu succes tipurile non-AE, atrăgîndu-i pe fotografuli amatori cu LED-uri și cu diferite părți electronice, fotografuli profesioniști sînt tentați să se alăture celor amatori care folosesc AE-urile, mai ales de la apariția noului aparat Nikon F-3.

Firma Nikon a introdus tipul de aparat F-3, noua descoperire care vine în locul seriei F-2 și are ca scop să ofere profesioniștilor atât suplețe în folosirea manuală a aparatelor Nikon de pînă acum, cît și un anumit grad de perfecționare a AE-urilor de tip comun.

Aspectul cel mai surprinzător îl reprezintă dimensiunile sale, el fiind mai mic și mai ușor decît tipul F-2 și, același timp, ușor de manevrat, mai ales cu noul motor MD-4 atașabil. Deasupra cadrului, în vizor, se află un display de expunere de tipul celor de ceas electronic, ales deoarece cristalele lichide folosesc mai economic energia bateriilor decît LED-urile.

Un bec foarte mic luminează acest display, precum și diafragma înscrisă pe obiectiv prin atingerea unui mic buton.

Fiind un aparat AE cu prioritate de diafragmă, tipul F-3 selectează timpul de expunere între 8 sec și 1/2000 sec, aceasta depinzînd de diafragma aleasă de fotograf. Fie că este folosit manual sau automat, el afișează vitezele cu cristale lichide. Atunci cînd este folosit automat, viteza apare pe display fără nici o altă informație. Cînd este folosit manual, apare un M (fie M+, M-sau + și - la un loc), ceea ce indică o selecție corectă, sub- sau supra-expunere.

Fotografatul nu este obligat să urmărească aceste informații, semnele + și - îi amintesc pur și simplu cît de mult se abate de la o măsurare normală.

Timpul sînt cronometrăți electronic cu ajutorul unui oscilator cu cuarț. O pîrghie declanșează manual aparatul, fără baterii, pe timpul de 1/60, corespunzător sincronizării lămpii fulger electronic. Declanșatorul este controlat electromagnetic, el acționînd asupra micro-computerului cînd este apăsat pe jumătate, iar aparatul de măsură rămîne pe poziție timp de 16 sec, după ce se ia degetul de pe buton, apoi se decuplează singur prevenind consumul inutil de baterii.

Acoperirea vizorului reprezintă 100% din imaginea înregistrată pe film. Sistemul de măsurare este absolut nou, avînd încorporat un sistem TTL cu centrul de măsură în mijloc ca și la tipurile anterioare, dar care nu mai este încorporat în prismă, ci pe partea inferioară a aparatului, în spatele oglinzii unde captează o porțiune din lumina ce trece prin oglindă, totodată captînd și lumina reflectată de film în anumite condiții. El folosește un senzor "Silicon Photo Diode", ce reprezintă una din cele mai avansate și sigure celule, senzor cuplat cu noul circuit Nikon, creat și folosit pentru măsurarea foarte exactă a expunerii.

Printre alte caracteristici, enumerăm și capacitatea de expunere multiplă: pînă la 6 fotograme pe secundă, folosind motorul (cel mai rapid în comerțul de aparate fotografice). Autoknips-ul este electronic, cu semnalizator electronic LED luminos.

La prismă este prevăzut un închizător ocular acționat de o mică pîrghie, situată în afara ocularului, pentru a preveni erorile cînd se fotografiază fără a viza. Tipul F-3 poate utiliza toate obiectivele din seriile A.I.NIKOR; au fost proiectate două noi tipuri de lămpi fulger electronic stroboscopice, acestea fixînd obturatorul la 1/80 sec pentru sincronizare.

Noul motor MD-4, după ce termină filmul, semnalizează cu LED-uri. Acest motor poate fi programat să realizeze un anumit număr de cadre sau unul singur.

În decembrie 1982, listele de prețuri au variat între 700 și 950 \$, numai corpul aparatului, cu mențiunea că se va trece și la fabricarea unui model autofocus.

* * *

ROLLEI UN CHALLENGER PENTRU FOTOAPARATELE JAPONEZE ?

Ing. Nic Hanu AFIAP

Se poate spune că evoluția fotoaparatelor a fost oarecum impusă de felul în care au evoluat materialele fotoensibile. În acest context, era firescă supremația absolută a firmelor europene (cu precădere a celor germane) față de cele japoneze.

Odată cu extinderea producerii de materiale fotoensibile pe diverse meridiane, nu era greu de prevăzut și o dezvoltare corespunzătoare a fabricării fotoaparatelor de către alte țări.

Astfel, după cel de al doilea război mondial (care a redus la zero industriile celor doi lideri de azi), era destul de greu de prevăzut avîntul pe care îl va lua industria producerii fotoaparatelor în Japonia. Această lipsă de prevedere a dus la falimentul elitei firmelor germane de fotoaparate. Prăbușirile s-au datorat mai mult prețului de cost decît calității, raportul performanță/preț fiind net de